

රජරට ජලජ සමාජයේ මූලය හා කෘෂිකාර්මික පරිසර සංරක්ෂණය

ඒ. ලගමුව

හැඳින්වීම

වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාව උතුරු සංවර්ධිත කෘෂිකාර්මික රටක් වුව ද ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයන් හා පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව මුල් ම ඓතිහාසික යුගයේ සිට මේ දිවයින තුනතුන යුගයේ සංවර්ධනය අභිබවා යන පරිදි සමෘද්ධිමත් හා සෞභාග්‍යමත් අදියර හා අවධීන් ගණනාවක් පසු කර තිබේ. එහෙයින් දේශීය සංවර්ධනය පිළිබඳ විමසන්නෙකුට මෙරට අතීතයේ සිට වර්තමානයට පැමිණ තිබෙන්නේ ප්‍රතිලෝම ගමනක් යැයි සිතෙනු ඇත. එය තවදුරටත් කුළු ගැන්වෙන්නේ ලෝකයේ වෙනත් රටවල් සමග සංසන්දනාත්මක ව විමර්ශනය කරන්නෙකුට ය. සෑම රටක් ම ආරම්භ වූයේ කෘෂිකාර්මික රටවල් වශයෙනි. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවට වඩා ඉතා කෙටි ඉතිහාසයක් ඇති එවැනි සමහර රටවල් කෘෂිකාර්මික, කාර්මික හා විද්‍යාත්මක අංශවලින් ලෝකයේ සුපිරි බලවතුන් බවට ද පත් වී සිටි යි. එසේ වුව ද ශ්‍රී ලංකාව මූල සිට ම කෘෂිකාර්මික රටක් වශයෙන් ම තිබෙන හෙයින් මෙය කෘෂිකාර්මික ශිෂ්ටාචාරයක් (Agricultural Civilization) හා ජලජ සමාජයක් (Hydraulic Society) පවතින රටක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. ඒ සඳහා විශේෂයෙන් ම උපයෝගී වූයේ දිවයිනේ ඇති ස්වාභාවික ජල සම්පතත් මිනිසා විසින් ඉදි කළ වැව් පද්ධතියත් ය. ඒ අතරින් ද රජරට වැනි වියළි කලාපයට අයත් ප්‍රදේශවල වඩාත් වැදගත් වූයේ වැව් සමූහය යි. එහෙයින් ගම් (කුඩා) වැව් (Small or Village Tanks) පිළිබඳ විමසා බැලීම මෙහි ලා වැදගත් වන්නේ කුඩා වැව් ජලජ සමාජයේ මූලය වශයෙන් සැලකිය හැකි හෙයිනි.

ඉතිහාසය

භූ විද්‍යාත්මක හා පුරාවිද්‍යාත්මක කාල පරිමාණය අනුව නව ශිලා යුගය (Neolithic Period) කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල ආරම්භක අවධිය ලෙස සැලකිය හැකි ය. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවේ නව ශිලා යුගයක් පිළිබඳ ව නිශ්චිත නිගමනයකට පැමිණ නැත. වර්ෂ 1940 ගණන්වල පී. ඊ. පී. දැරණියගල¹ විසින් බඹරගල, ලුණුගල්ගේ, කළුකොළඳෙණිය හා රාවණා ඇල්ල යන ස්ථානවලින් සොයාගත් ශිලා මෙවලම්, ධාන්‍ය ඇට හා මැටිබඳුන් ශේෂත්, මාන්තෙයි හා සමනල වැව යන

ස්ථානවලින් ලැබුණු අනුමාන පුරාවස්තුන් හැර නව ශිලා යුගය මෙරට පැවති බවට ස්ථිර ව නිගමනය කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් සාධක නොතිබුණි. එහෙත් ජී. එල්. ආර්. බ්‍රවුනින්ග් (1917)² හා ජී. ඊ. පී. දැරණියගල (1953) යන දෙදෙනාගේ පර්යේෂණ පදනම් කරගෙන 1991 ඩබ්ලිව්. එච්. විජේපාල³ කළ දොරවක් කන්ද කැනීමෙන් සොයාගත් ශිලා මෙවලම්, ධාන්‍ය ඇට, මැටි බඳුන්, අහුරු, ස්ථිර වාසස්ථාන හා නීලූ කළ සත්ව ශේෂ අනුව අවම වශයෙන් ක්‍රි. පූ. 2000 වන විට ද නව ශිලා යුගය මෙරට පැවති බවට අනුමාන කළ හැකි ය. එසේ තිබුණේ නම් නව ශිලා යෞගික මානවයා කුඩා ප්‍රමාණයේ ජලාශ හා ඇල, දොල, ගංගාවලින් ජලය ලබා ගෙන කෘෂිකාර්මික කටයුතු කළ බව පෙනේ. ඒ අනුව ප්‍රාථමික ජලාපවාහන ක්‍රමයන් හැසිරවීමට ඔහුට දැනුම තිබුණි. මුල හෙවත් පූර්ව ඓතිහාසික යුගය (Protohistorical Period) ශ්‍රී ලංකාවේ නව ශිලා යුගයට අනතුරුව එළඹෙන අතර එය එම යුගයත්, මුල් ඓතිහාසික යුගයත් (Early Historical Period) අතර අන්තර්කාලීන අවධිය වේ. ක්‍රි. පූ. 600 පමණ දිවයිනේ පැවති පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ අශ්වයින් හා යකඩ කර්මාන්තය පිළිබඳ ව දැනුම සතු ව සිටි සමකාලීන ශිෂ්ටාචාරවත් මිනිස් කණ්ඩායම් ඉන්දු-ඉරාණ භූමිවල සිට ඉන්දියාව හරහා ලංකාවට සංක්‍රමණය වී මෙරට විවිධ ප්‍රදේශවල ව්‍යාප්ත විය. ඔවුන්ගේ ජනාවාස ස්ථාන හා සුසාන භූමි 53 ක් දැනට සොයා ගෙන තිබේ. එයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් ස්ථානගත වී තිබෙන්නේ උතුරුමැද පළාත අවට වීම විශේෂ ලක්ෂණයකි. ඒ අතර ගුරුගල්හින්න, කොක් ඇබේ, රඹූව, ඉබ්බන්කටුව, මාන්නේයි, පොම්පරිප්පුව හා සීගිරිය වැනි ස්ථාන වැදගත් වෙයි. මේ මානව සමාජය ඇතැම් සංස්කෘතික ලක්ෂණ අතින් උතුරු ඉන්දියානු සමාජ සම්ප්‍රදායයන්ට සමාන වුවත් වඩාත් සම්පන්නයක් දක්වන්නේ මධ්‍යම හා දකුණු ඉන්දියාවේ පැවති ඇත යකඩ යුගයට අයත් මහා ශිලා (Megalithic) සංස්කෘතියට ය.⁴ කළු හා රතු මැටි බඳුන් (Black and Redware) නිෂ්පාදනය කළ මෙම යුගයේ මිනිසා සත්ව පාලනය හා සුළු වාරිමාර්ග ක්‍රම භාවිත කොට ධාන්‍ය වර්ග වගා කළේ ය. විශේෂයෙන් ම ඉතා කුඩා වැව් අමුණු හා පොකුණු ඔහු විසින් නිර්මාණය කළ බව, ඔවුන් වාසය කළ ස්ථානවල ඇති භෞතික පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අනුව පෙනේ. එහෙයින් අඩු ම තරමින් ක්‍රි. පූ. 500 වන විට මෙරට විසූ ජනයා ජලාශ ඉදිකිරීමේ තාක්ෂණය දැන සිටි බව පෙනේ.

ඓතිහාසික හා සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයන්හි සඳහන් වන පරිදි ආර්ය ජනාවාස පිහිටුවීම ක්‍රි.පූ. 6 සියවසේ දී සිදු විය. විජයාවතරණ පුවතෙහි සඳහන් වන පරිදි විජය කුමරු ලක්දිව ගොඩබට අවස්ථාවේ කුවේණිය කපු කටිමින් තවුසියක මෙන් ගසක් මුල හුන් බව සඳහන් වේ. ඇ අසල මතරම් පොකුණක් විය.⁵ ඒ අනුව එවකට කපු වගාව ආශ්‍රිත ව ජලාශ ඉදි කිරීම සිදු වී තිබේ. එහෙත් ඒ පිළිබඳ ව පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක කිසිවක් නැත. අනතුරුව ක්‍රි. පූ. 4 වැනි සියවසේ පණ්ඩුකාභය රජු ගාමිණී වාපී, ජය වාපී හා අභය වාපී යනුවෙන් වැව් තුනක්⁶ කරවී ය. අභය වාපී යනු වර්තමාන බසවක්කුලම සේ සැලකේ. ගාමිණී වාපී යනු කරඹ වැව බව ගයිගර් පවසන අතර පාකර් පෙරිමියන්කුලම වැව බව කිය යි. කෙසේ වුවද බසවක්කුලම වැව් බැම්ම 5910 ක් දිග තිබෙන අක්කර 225 විශාලත්වයකින් යුක්ත එකකි. එහෙයින් එය කුඩා ප්‍රමාණයේ වැවක් බව පෙනේ. එසේ නම් කුඩා වැව්වල ආරම්භය මෙය ලෙස සැලකිය හැකි ය. දෙවනපැනිස් රජු තිසාවැව ඉදිකිරීමෙන් විශාල වැව් ඉදිකිරීම ආරම්භ විය. එතැන් සිට බොහෝ රජවරු කුඩා (ගමික) මධ්‍යම (දාන) හා විශාල (මහ) වැව් ඉදිකිරීම දිගට ම කරගෙන ගියහ. සද්ධානිස්ස

රජු වැව් 12 කරවී ය. වසභ රජු විශාල වැව් 11 හා ඇලවල් 12 ද කරවී ය. එසේ ම මොග්ගල්ලාන පරපුර, මහසෙන්, ධාතුසේන, I වන විජයබාහු, 1 වන පරාක්‍රමබාහු ද විශාල ප්‍රමාණයක් වැව් ඉදිකළ රජවරුන් හැටියට කැපී පෙනේ. වැව් ඉදි කිරීමේ කර්මාන්තය මෑත යුගය දක්වා ම එනම් මහනුවර වැව හා බේරේ වැව ඉදිකිරීම දක්වා ම පැවතුණි. ඒ අනුව ලංකාවේ කුඩා වැව් කර්මාන්තයට වර්ෂ 2000 කට අධික දීර්ඝ කාලීන ඉතිහාසයක් ඇති බව පැහැදිලි වෙයි.

ලංකාවේ පැරණි වැව් හා වාරිමාගී පිළිබඳවත්, වාරි කළමනාකරණය හා ජලාපවාහන ක්‍රම මෙන් ම වාරි ඉංජිනේරු ශිල්පය පිළිබඳවත්, වැව් සංස්කෘතිය හෙවත් ජලජ සමාජය පිළිබඳවත්, ආර.එල්. බ්‍රොහියර්⁷ හෙන්රි චෝඩ්, හෙන්රි පාකර්, බේලි, ජේ. එච්. ඩික්සන්, ඉමර්සන් ටෙනන්ට් වැනි විදේශීය උගතුන් මෙන් ම ප්‍රනාන්දු, මෙන්ඩිස්, අබේවික්‍රම, මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ⁸, රැජි පීරිස් හා පරණවිතාන වැනි දේශීය උගතුන් ද දීඝී වශයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇති අතර මෙරට වංසකථා, සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය කෘති⁹ හා අෂ්‍රමික ග්‍රන්ථවල ද ඒ පිළිබඳ විවිධ තොරතුරු සඳහන් වෙයි. එපමණක් නොව අපේ පුරාවෘත්තාන්ත, ප්‍රබන්ධ කථා, ජන ඇදහිලි, විශ්වාස හා ජන සාහිත්‍යයේ ද නිතර වැව හා වැව් ආශ්‍රිත දෑ පිළිබඳ ව සඳහන් වෙයි. මේවායෙන් පැහැදිලි වන්නේ වැවත් ජනතාවත් අතර කෙතරම් සම්පත්වයක් හා සම්බන්ධතාවක් තිබුණේ ද යන්න යි.

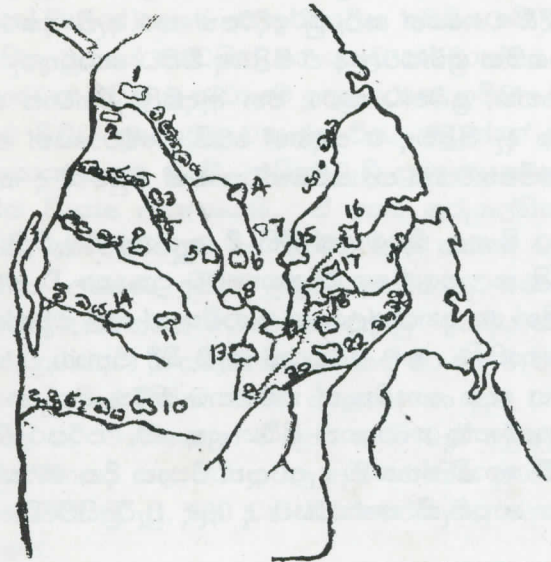
‘වැව පිරුනොත් බඩ පිරෙ යි.’ කියා සිංහල කියමනක් බිහි වී ඇත්තේ එබැවිනි. මෙම ව්‍යවහාරය මුළු රටට ම බක සපයන වියළි කලාපයේ ගොවි ජනතාවට ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වී හමාර ය. වැව් ජලයෙන් විශේෂයෙන් ම කුඩා වැව්වලින් හා අහස් ජලයෙන් ගොවිතැන් කළ ඔවුන්ගේ ගම් වැව් වැඩි ප්‍රමාණයක් දැන් ගොඩ වී සිඳී ගොසිණි. තව සමහරක් කැඩී බිඳී විනාශ වී තටබුන් වී ඇත. මේ නිසා ම ඔවුන් ට යල - මහ දෙක ගොවිතැන් කරන්නට නිරිත දිග හා ඊසාන දිග මෝසම් සුළං වණිච කෙරෙහි බලාපොරොත්තු තබාගෙන සිටිය යුතු වේ. පරිසර විනාශය නිසා කාලගුණය හා දේශගුණය වෙනස් වී ගොවි ජනතාව දැන් දැන් ඊසාන දිග මෝසම් සුළං වැස්ස නොලැබීමෙන් ගොවිතැන් කර ගත නොහැකි තත්ත්වයට ද ඇද වැටී සිටි යි.

වැව් පද්ධතිය

දිවයිනේ මිහිපිට වැටෙන එක දිය බිඳුවක් හෝ වැඩකට නොගෙන මුහුදට යන්නට ඉඩ නොතබව¹⁰ යයි කියූ පැරැකුම් රජු වැනි රජවරුන් විසින් දිවයිනේ මධ්‍යම කඳුකර ප්‍රදේශයෙන් ආරම්භ වී ගලා බසින ගංගා 83 ක් හා ඒවායේ ඇළ මාර්ග හරස් කර විශාල, මධ්‍යම හා කුඩා ප්‍රමාණයේ වැව් විශාල ප්‍රමාණයක් ඉදි කර තිබේ. මේ අනුව උතුරු මැද පළාතෙන් ගලා බසින ගංගාවන් අතුරින් මල්වතු ඔයෙන් පෝෂණය වන ප්‍රධාන මෙන් ම විශාල වැව් අතර යෝධ, ආකට්ටි මුරුප්පු, මහගල්කඩවල, තිසා, නුවර, මහකනදරා සහ නාවිවාදුව යන වැව් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු ය. මහවැලි ගඟ යටතේ කවුඩුළු, මීන්නේරි, ගිරිතලේ වැව් හා පරාක්‍රම සමුද්‍රය පිහිටා ඇත. කලා ඔයෙන් පනික්කන්කුලම් සහ සියඹලාගමු වැව් ජලය ලබ යි. යාං ඔය මගින් හුරුළු හා මනන්කට්ටිය වැව් ද, ඇළහැර ඇල මගින් කන්තලේ හා මීන්නේරිය වැව් ද, මොදරගම් ආරු මගින් මහ විලව්විය වැව් ද, මී ඔය මගින් තබ්බේව වැව් ද, දැදුරු ඔය මගින් මාගල

වැව ද පෝෂණය වෙයි. සමහර වැව් ගංගා දෙක තුනකින් ද ජලය ලබයි. නිදසුන් වශයෙන් කිසා, නාව්වාදුව, නුවර හා කලා වැව් මල්වතු ඔයෙන් මෙන් ම මහවැලි ගඟෙන් ද, මීන්නේරිය වැව ඇලහැර ඇලෙන් හා මහවැලි ගඟෙන් ද මනත්කට්ටිය වැව මල්වතු ඔයෙන් හා යාං ඔයෙන් ද ජලය ලබයි. මෙය දිවයිනේ විශාල ගංගා හා වැව් පද්ධතිය සම්බන්ධ වන ආකාරය දැක්වීම සඳහා එක් නිදසුනක් පමණි. මීට අමතර ව එම ගංගා හා ඒවායෙන් විහිදෙන අතුරු ඇල මාර්ගවලින් ද, විශාල වැව්වලින් ද ජලය ලබන කුඩා වැව් පද්ධතියක් ද උතුරු මැද පළාත ඇතුළු විසලි කලාපය තුළ දැකිය හැකි ය.

අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුගයේ ලංකාවේ ප්‍රධාන වැව්.

- 01. යෝධ වැව
- 02. ආකට්ටිමුරුප්පු වැව
- 03. මහවිලච්චිය වැව
- 04. මහගල්කඩවල වැව
- 06. නුවර වැව
- 07. මහකන්දරා වැව
- 08. නච්චිදූව වැව
- 09. පනික්කන්කුලම් වැව
- 10. ගාලු වැව
- 11. සියඹලාගමු වැව
- 12. මනත්කට්ටිය වැව
- 13. කලා වැව
- 14. තම්බෝව වැව
- 15. හුරුළු වැව
- 16. කන්තලේ වැව
- 17. කවුඩුලු වැව
- 18. මීන්නේරි වැව
- 19. ඇලහැර වැව
- 20. අයන් ගහ
- 21. ගිරිතලේ ගහ
- 22. පරාක්‍රම සමුද්‍රය

1 රූපය

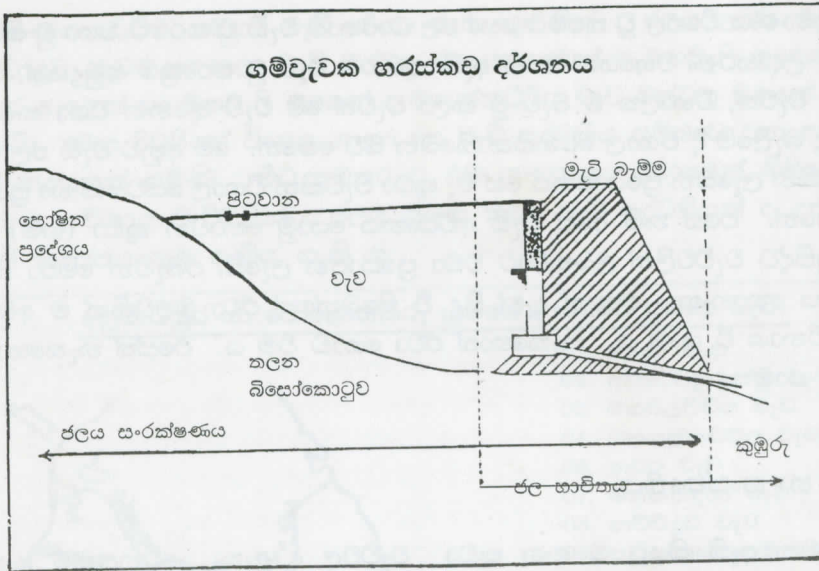
මේ විශාල ප්‍රමාණයේ වැව් කිහිපයක විශාලත්වය හා මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වීමට පෙර එම එකිනෙක වැව්වලින් වගා කරන ලද භූමි ප්‍රමාණය මෙසේ ය.

කලා වැව	වගී අක්කර	6380	ඉඩම් අක්කර	6901
යෝධ වැව	වගී අක්කර	4547	ඉඩම් අක්කර	14093
නච්චාදූව වැව	වගී අක්කර	4408	ඉඩම් අක්කර	4200
කන්තලේ	වගී අක්කර	3263	ඉඩම් අක්කර	4900
මීන්නේරිය	වගී අක්කර	3265	ඉඩම් අක්කර	703
නුවර වැව	වගී අක්කර	2960	ඉඩම් අක්කර	18200
පරාක්‍රම සමුද්‍රය	වගී අක්කර	2350	ඉඩම් අක්කර	18200

වැව්වල ප්‍රමාණය විශාල වූ තරමට හෝ ජල ධාරිතාව වැඩි වූ තරමට වගා වූ බිම් ප්‍රමාණය විශාල නොවේ. උදාහරණ වශයෙන් මෙහි ඇති කුඩා ම වැව වූ පරාක්‍රම සමුද්‍රයත්, ඊට තරමක් විශාල වූ යෝධ වැවත්, විශාලත ම වැව වූ කලා වැවත් මේ වැව් තුනෙන් වගා කරන ලද බිම් ප්‍රමාණයත් සසඳ බැලීමේ දී විශාල වෙනසක් තිබෙන බව පෙනේ. මේ අනුව වැඩි ජල ධාරිතාවක් ඇති විශාල වැවකින් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය සේ ම, කුඩා වැවකින් විශාල සේවයක් හා ප්‍රයෝජනයක් ලැබෙන බව පෙනේ. එසේ නම් අපේ වැඩි අවධානය යොමු නොවන කුඩා (ගම්) වැව්වලින්, අතිවිශාල හා ප්‍රසිද්ධ වැව්වලින් ලබනවාට වඩා ප්‍රයෝජන ලැබේ. එබැවින් මේවා කිසිසේත් ම නොසලකා හැරිය නොහැක. එහෙත් දැන් සිදු වී තිබෙන්නේ ඒවා මුළුවනින් ම අමතක කිරීම නිසා කැඩී බිඳී විනාශ වී යාම ය. නැතහොත් ඒවා ගොඩ වීම ය. එසේත් නැතහොත් ඒවායේ ජල මාහී ඇහිරී යාම ය.

වැවේ අනු අංග හා සංස්කෘතිය

විශාල වැවක ඇති සියලු ම අංග කුඩා වැව්වල ද ඇත. වෙනසකට ඇත්තේ ඒවා ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වීම ය. එම අංගෝපාංග අතර බියෝ කොටුව, සොරොච්ච, කාණු කැට, දියකැට පහණ, ගොඩවාන, පැන්තුව, මදව්ව, මොහොල, දියවත්තාව, වීල් තටන, පෙටාවටිය, රලපාතව, වැකන්ද සහ යෝධ ඇල ඉතා වැදගත් මෙන් ම ප්‍රධාන අංගයෝ ය. මේවා එකිනෙකින් ඊට විශේෂ වූ කාර්යයන් ඉටු වෙයි. වැකන්ද හෙවත් වැව් බැම්ම ඉතා ශක්තිමත් ව හා පුළුල් ව ඉදිකර තිබෙන බැවින් විශාල ජල ධාරිතාවක් රඳවා තබා ගැනීමට හැකි වී තිබේ. ජලය වැඩි වූ විට වැව් වානෙන් අතිරික්ත ජලය ගලා යන බැවින් වැව් බැම්මට කිසිදු හානියක් නොවේ. "වාන් දමනවා" යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ මෙම ක්‍රියාවලිය යි. සොරොච්ච, බියෝ කොටුව, යෝධ ඇල වැනි අංග මගින් කුඹුරු හා ගොඩ ඉඩම් වගා කිරීම සඳහා ජලය විධිමත් ව බෙදා හරිනු ලැබේ. වියලි කලාපයේ විශේෂයෙන් ම උතුරු මැද පළාතේ පැරණි ගම වැව, ගම්ගොඩ, කුඹුරු යාය, සංහිද සහ කැලෑව යන අංගවලින් සමන්විත විය. ගම වටා හෝ ගමේ එක් පසෙකින් හෝ වැවේ පෝෂිත ප්‍රදේශයේ සදාහරිත කැලෑව තිබේ. වැවට ආසන්නයෙන් වැවට ඉහළින් උස් භූමියක ගම් ගොඩ හෙවත් ජනාවාස පිහිටා තිබුණි. කුඹුරු යාය පිහිටියේ වැව පාමුල ය. මෙවැනි කුඹුරු යායවල් දෙකක් විය.

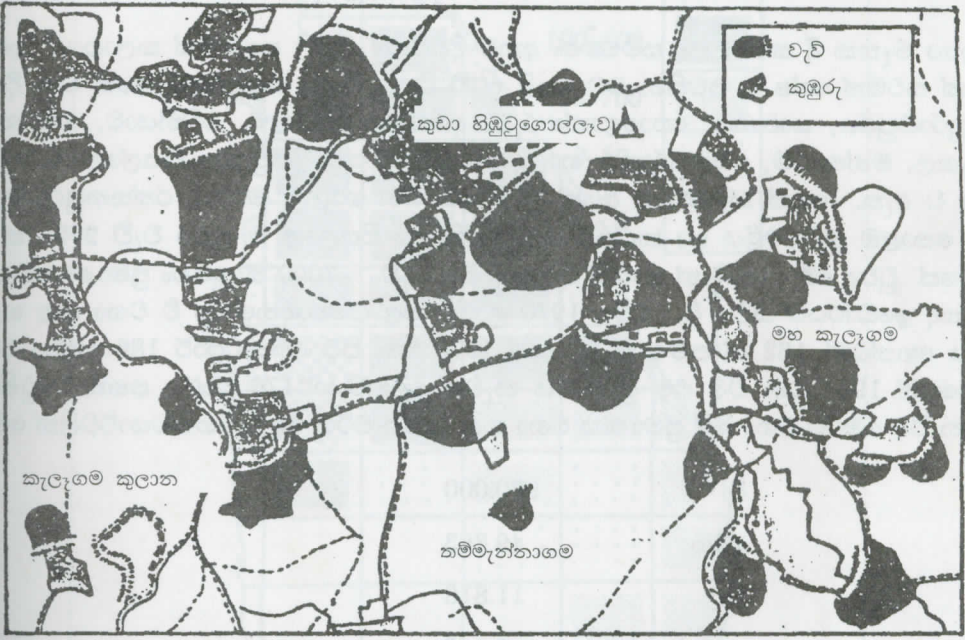

2 රූපය

එකක් වැවට ආසන්නයෙන් ම පිහිටි 'පුරාණ ඉඩම්' හෙවත් කුඹුර යි. මෙය ඉහළ යාය නමින් ද ප්‍රකට ය. මෙය මුල් ම කුඹුරු යාය වන අතර ගමේ සෑම ගොවි පවුලකට ම මෙහි ලියද්දක් දෙකක්වත් අයිති ව තිබේ. මේ කුඹුරු යාය හොදින් වැව් ජලය ලබන යල මහ දෙකන්නයේ ම වගා කරන සරු අස්වැන්නක් ලබා දෙන කුඹුරු සහිත විය. කොපමණ තදින් නියගය පවතින අවස්ථාවක දී වුවද, වැව් ජලයෙන් මෙම යාය අස්වැද්දීම අනිවාර්යයෙන් ම කෙරුණි. පුරාණ කුඹුරු වටා ඊට මැතින් පිහිටි කුඹුරු යාය "වහල් පෙදෙස" හෙවත් පහළ යාය නමින් හැදින් වේ. මෙය විශාල යාය වන අතර යල මහ දෙකන්නයේ ම වගා කරනත්, තද නියග කාලවල දී වගා කිරීමට සමහර විට නොහැකි වන අවස්ථා ඇත. එසේ වුවද යාය ම මුළුමනින් ම පුරන් වන්නට ඉඩ හරින්නේ නැත. සංහිඳ (දේව සංහිඳ) යනු දේවාරයක ද්වරූපය ගත් ආගමික හා සංස්කෘතික වතාවත් හා උත්සව පැවැත් වූ ස්ථානය යි. වැව ඉදමත්තේ (වැවට ඉහළින්) පිහිටි මේ ස්ථානයේ ගම්මානයටත් කෘෂි කර්මයටත්, සශ්‍රීකත්වයටත් අධිපති දෙවියන් පිදීම හෙවත් කඩවර ඇඳහිල්ල කළේ ය. ඒ හැර අළුත් සහල් මංගලය, වැව් කිරි ඉතිරිවීම, මුට්ටි තැම්ම සහ වැහි පිරිත් දේශනය වැනි ආගමික කටයුතු මෙහි දී ඉටු වූ සමහර වතාවත් ය. කුඩා වැව් විනාශ වීමත් ගොඩවීම හා සිදී යාමත් නිසා මෙම සංස්කෘතිකාංග ද දැන් අභාවයට ගොස් ඇත. මේ නිසා ගමේ ආර්ථිකයේත්, සංස්කෘතියේත් මූලය වූ වැව විනාශ වීම බලවත් පාඩුවක් ව තිබේ.

මේ කුඩා වැව් විනාශ වීමට, ගොඩවීමට හා සිදී යාමට බල පෑ හේතු සාධක කිහිපයක් ම තිබේ. ඒ අතරින් ප්‍රබලතම ම සාධකය ලෙස දැක්විය හැක්කේ ඒවා නිසි ලෙස නඩත්තු නොකිරීම හා නොසලකා හැරීම යි. පැරණි යුගයේ විශාල මෙන් ම කුඩා වැව් පාලනය, නඩත්තුව හා ආරක්ෂා කිරීමට විධිමත් සැලැස්මක් පැවති අතර, ඒ සඳහා වෙන ම නිලධාරීන් හා සේවක පිරිසක් පත්ව සිටිය හ. විශේෂයෙන් ම වැව් ලේකම්, වැව් විදානේ, දියාලු කිලමේ, දිය බෙදන්නා, අමුණේ

රාළ, අමුණු මහේ රාළ, විකාරුම හා වෙල්විදානේ මෙහිලා ඉතා වැදගත් කායඝීයන් ඉටු කළ පුද්ගලයන් ය. ඔවුන්ට විවිධ කාර්යයන් පැවරී තිබුණි. එම කාර්යයන් ඔවුහු නිසි ලෙස ඉටු කළහ. එහෙත් ක්‍රමයෙන් මෙම පිරිස නැති වී යාමත් සමග ම ඔවුන් විසින් කළ කාර්යයන් ද ඇණහිටි බැවින් වැවේ පාලනය, නඩත්තුව හා ආරක්‍ෂාව නැති විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ කුඩා වැව් විනාශ වීම ය. අනික් හේතුව නම් ගම් හා වැව අවට තිබූ කැලය විනාශ කිරීම ය. මේ නිසා වැව්වල ජලය සිඳී යෑම මෙන් ම ඒවාට ජලය සැපයීමත් අඩාල විය. විශේෂයෙන් ම වැවට ජලය ලැබෙන ජල මූලය (පෝෂිත ප්‍රදේශයේ කැලය) විනාශ වීම දැඩි ලෙස වැව් සිඳී යෑමට බලපෑවේ ය. කුණු රොඩු වැනි දේ කලක් වැවේ එකතු වීම නිසා වැව ගොඩවීමෙන් ජලය රඳු තිබෙන්නට ඉඩ කඩ මඳවීම තවත් හේතුවකි. එසේ ම වැවේ විවිධ කාර්යයන් ඉටු වූ ඉහත කී අංග කැඩී බිඳී යෑමෙන් ජලය කාන්දු වී යෑමත් හේතු විය. මේ හේතු නිසා ගම් වැව් අභාවයට යෑමෙන් ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා අහස් ජලය කෙරෙහි ම බලාපොරොත්තු තබාගෙන සිටීමට වියලි කලාපයේ ගොවි ජනතාවට සිදු වී තිබේ.

3 රූපය

ව්‍යාප්තිය

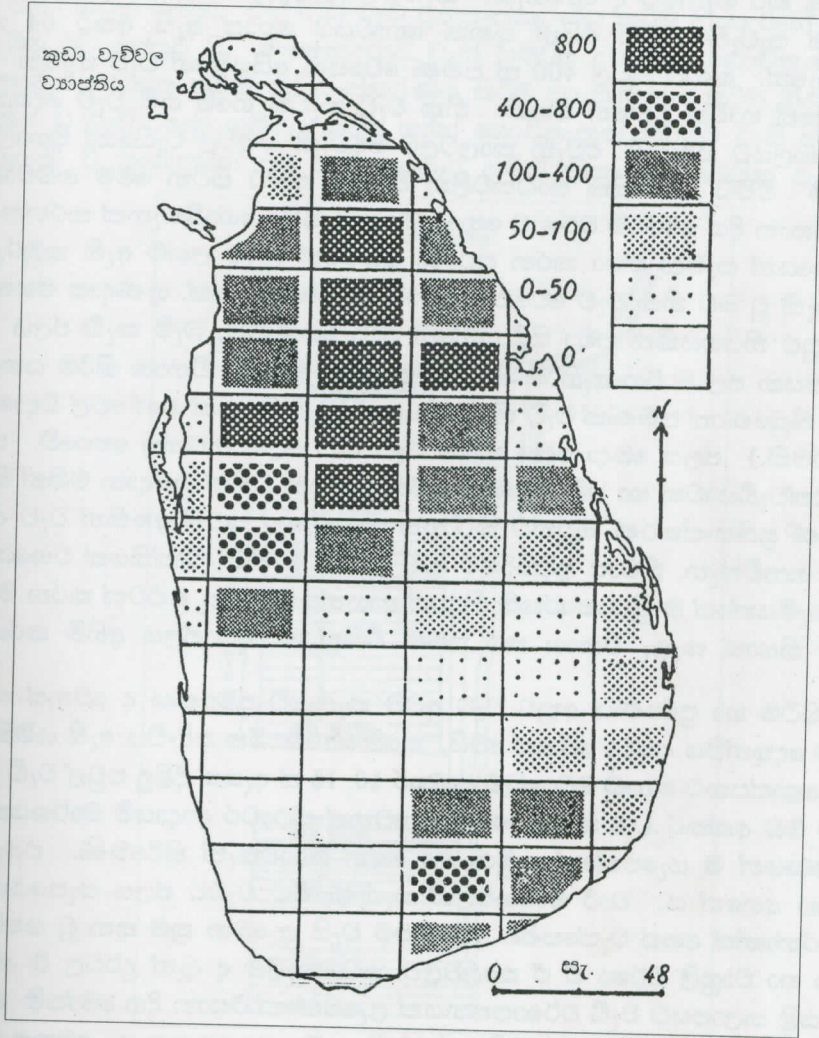
වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මිලි මීටර් 1900 අඩු ප්‍රදේශ, එසේ නැතහොත් නිරිත දිග මෝසම් කාලයේ වර්ෂාපතනය මිලි මීටර් 508 අඩු ප්‍රදේශ ලෙස ගිණිය හැකි උතුරු නැගෙනහිර, වයඹ සහ ගිණිකොණ දිග තැනිතලා ප්‍රදේශ ඇතුළත් වන රටේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 2/3 ක් පමණ වූ කලාපය වියලි කලාපය ලෙස සලකනු ලැබේ.

ඒ අනුව ප්‍රදේශයට සුදුසු පරිදි වැව් පද්ධතියක් සහ ඊට සම්බන්ධ ඇළ මාර්ග ජාලයක් ද, පැරණි අවධියේ සිට මෙම ප්‍රදේශවල පිහිටා තිබේ. මේ වැව් වර්ග තුනකට බෙදිය හැක. ගංගා හා ඒ හා සම්බන්ධ ඇළ මාර්ගවලින් පෝෂණය වන වැව්, ඉහළ වැවෙන් හෝ වැව්වලින් පෝෂණය වන වැව්, අහස් ජලයෙන් පමණක් පෝෂණය වන වැව් වශයෙනි. මෙයින් සමහර වැව් මෙකී ක්‍රම දෙකකින් හෝ තුනෙන් ම පෝෂණය වෙයි. මීට වර්ෂ 2000 කට අධික කාලයක සිට ඉදි කරන ලද වියලි කලාපයේ මෙවැනි වැව් 30,000 කට අධික ප්‍රමාණයක් පැවති බව ගණන් බලා ඇත. එහෙත් අබේවික්‍රමට අනුව (1956)¹⁰ මෙරට කුඩා වැව් 10,000 පමණ තිබුණි. මෙම වැව්වලින් 30 ක් පමණ පිරුණු පසු අක්කර 1000 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වසා සිටි යි. වියලි හා තෙත් කලාපයේ වැව්වල පිහිටීම අනුව ඒවා ජනාවාසය හෝ ගම්මාන සමග ඉතා සමීප සබඳතාවක් පෙන්වුම් කරයි. සමහර ප්‍රදේශවල වැඩි වැව් ප්‍රමාණයක් ද තවත් සමහර ප්‍රදේශවල අඩු ප්‍රමාණයක් ද ස්ථාන ගත වී තිබේ. එයින් සමහර වැව් තවමත් භාවිත වන අතර තවත් කොටසක් අත්හැර දමා ඇත. උදාහරණ වශයෙන් මල්වතු මය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ වැව් 1448 කින් 1044 ක් භාවිත වන අතර 434 ක් අත් හැර දමා තිබේ.

ඉතා මෑතක දී කරන ලද සමීක්ෂණ අනුව දිවයිනේ වියලි හා තෙත් කලාපයේ කුඩා වැව් 11897 ක් තවමත් ශේෂ ව පවතින බව හෙළි දරවී විය. වියලි කලාපයට අයත් වන දිස්ත්‍රික්ක වන අනුරාධපුරය, යාපනය, පොළොන්නරුව, අම්පාර, පුත්තලම, වවුනියාව, හම්බන්තොට, කුරුණෑගල, මන්නාරම, මොණරාගල හා ත්‍රිකුණාමලය යන දිස්ත්‍රික්ක සියල්ලේ ම වැව් 8927 ක් ශේෂ ව ඇත. තෙත් කලාපයට අයත් දිස්ත්‍රික්ක වන ගාල්ල, මාතර, රත්නපුර, මහනුවර, බදුල්ල, කොළඹ නුවරඑළිය හා කළුතර යන දිස්ත්‍රික්ක සියල්ලේ ම කුඩා වැව් 2920 ක් පිහිටා ඇත. එසේ වුවද මේ 11897 ත් භාවිත වන්නේ ගම් වැව් 7000 ත් පමණ ප්‍රමාණයක් පමණි.¹¹ ඒවා ද තද ඉඩෝරයට සිදිය යි. වර්ෂ 1970 ග්‍රාමීය ජල සම්පාදනයෙන් වී වගා කළ හැකි භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටාර් 162 ක් පමණක් වූ අතර 1978 වන විට හෙක්ටයාර් 186 දක්වා වර්ධනය විය. එහෙත් 1984 වන විට එම ප්‍රමාණය නැවත හෙක්ටයාර් 176 දක්වා පහත වැටුණි. වර්ෂ 1993 වන විට මෙරට වගා බිම් ප්‍රමාණය වගා කළ හෝග වර්ග අනුව හෙක්ටයාර්වලින් මෙසේ ය.

වී	930.000
ඉරිගු	49.863
තල	11.818
කුරක්කන්	6.440
කව්පි	22.341
මිරිස්	42.753
රතුඑණු	8.752
උක්	12.891
ලොකු එණු	3.514

මේ භූමි ප්‍රමාණයෙන් වැඩි කොටසක් වියලි කලාපයට අයත් වන අතර හෝග වර්ග ෫ වියලි කලාපයේ වගා වන බෝගයන් ය. එබැවින් මේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වියලි කලාපයේ වැව් ජලය යොදා ගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ජනගහනයෙන් 66.3% ක් වතුකරයේ ද, 21.5% නගරබද ද, 72.2% ගම්බද ද ජීවත් වෙති. ගම්බද ජීවත් වන ජනගහනයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් වියලි කලාපයේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජීවත් වන්නෝ ය. උදාහරණ වශයෙන් මහවැලි රජරට කලාපයේ පමණක් හෙක්ටයාර් 31000 (අක්කර77500) ඇති අතර එහි ගොවිතැන ජීවනෝපාය කර ගත් ගොවි පවුල් 31000 ක් පදිංචිව සිටිති. ඔවුන්ගේ කෘෂිකාර්මික ආර්ථික රටාවටත්, දෛනික ජීවන කටයුතුවලටත් සෘජුව ම බලපාන්නේ විශේෂයෙන් ම වැව් ජලය යි. එබැවින් වියලි කලාපයේ ගම් වැව්වලින් විශාල සේවයක් ඉටුවන බව පැහැදිලි කරුණකි.

4 රූපය

පාලනය හා පරිහරණය

රජරට ප්‍රදේශයේ පැරණි ගම්වල එක ගමක ගම් වැව් හතක් පිහිටා තිබූ බවත්, ඒ සියල්ල ම එකල භාවිත වූ බවත් පෙනෙන්නට තිබේ. එවැනි සමහර කුඩා වැව් කිහිපයක් එකතු කර ඒක විශාල වැවක් ඉදි කළ අවස්ථා ද තිබේ. නාවිවාදුව වැව, පරාක්‍රම සමුද්‍රය හා ගිරිතලේ වැව එබඳු වැව්වලින් තුනකි.¹² සමහර කුඩා වැව් විනාශ වී ගොසිණි. පැරණි ගමක පවුල් 50 සිට 400-500 දක්වා ප්‍රමාණයක් මේ වන විට වර්ධනය වී ඇත. එහෙත් එබඳු ගමක බෙහෝ විට ශේෂ ව තිබෙන්නේ වැව් දෙකකි. ඒවා කුඩා වැව හා මහවැව යනුවෙන් හැදින් වෙයි. නියං සමයට මෙයින් එක වැවක් හෝ දෙක ම සිදිය යි. එකල ගොවිතැන් කිරීමට පමණක් නොව එදිනෙදා කටයුතු කර ගැනීමට ද නොහැක. කැබිතිගොල්ලෑවේ, වත්තේ වැව ගමේ මුල් යුගයේ ගම් වැව් සතක් පැවැති නමුත් එයින් තුනක් අභාවයට ගොස් ඇති අතර 04 ක් පමණක් ප්‍රයෝජනයට ගැනේ. ගොවි පවුල් 400 ක් පමණ වෙසෙන අයියකිගේ වැව නැමති ගමේ කුඩා වැව් දෙකක් ඇතත් භාවිත වන්නේ එකකි. නික වැව නැවති ගමේ ගම් වැව් දෙකක් ඇතත් ඒ දෙක ම නියං කාලයට සිදිය යි. එවැනි කාලවලට මෙවැනි ගම්වල වැසියෝ විශාල පීඩාවකට පත් වෙති. මෙම විවිධ භෞතික සාධකවලින් විපතට පත්ව සිටින මෙම ගම්වාසීන්ට 1997 මහ කන්නයේ ඊසාන දිග මෝසම් වර්ෂාව නොලැබීමෙන් කිසිදු ගොවිතැනක් කරන්නට නොහැකි විය. අවම වශයෙන් සැමදා වගා කරන පුරාණ ඉඩමවත් (වැව ලහම ඇති කුඹුරු) වගා කර ගැනීමට නොහැකි වූ බව නික වැව වෙසෙන ගොවි මහතෙකු වූ කේ. ගුණදාස මහතා පැවසී ය. මේ වැව් ඉතා සුළු නියගයකින් පවා සිදි යන්නේ ඒවා ගොඩවීම, බැම් කැඩී ජලය කාන්දු වීම, වැවට ජලය සපයන ජල මාර්ග ඇහිරීම හා ජල මූලය වූ කැලෑව විනාශ කිරීම යන හේතු නිසා ය. වැවේ ජලය තිබුණොත් පමණක් වැව් නියෝජිතයන් (වැව් විදානේ හෝ වෙල් විදානේ තනතුරට සමාන තරාතිරමකි.) ජලය බෙදා දෙන නමුත් වැව් නිසි ලෙස නඩත්තු නොවේ. සමහර කුඩා ප්‍රමාණයේ අළුත්වැඩියාවන් හා එළි පෙනෙළි කිරීම ගැමියන් විසින් ශ්‍රමදාන මගින් සිදුකර ගන්න ද, මහා පරිමාණ ප්‍රතිසංස්කරණ ඔවුන්ට කර ගත නොහැක. තවත් අතකින් වැව් ආශ්‍රිත කැලෑ ප්‍රදේශය හේන් ගොවිතැන, නිවාස ඉදිකිරීමට දැව සපයා ගැනීම, වෘත්තීයක් වශයෙන් දැව ඉරා විකිණීම යන ගැමියන්ගේ ම ක්‍රියාකාරකම් නිසාත් ආගන්තුක කැලෑ පළවත් කරන මහා පරිමාණ දැව හොරකම් නිසාත් කැලෑ විනාශ කර තමන් විසින් ම වැව් ජලය අහිමි කරගනිති.

ගමේ පිහිටීම හා ප්‍රමාණය අනුව වැව් අවට කැලෑවේ ප්‍රමාණය ද වෙනස් වේ. ඒ අනුව අක්කර 50 සිට දෙතුන්සිය දක්වා වෙනස් වෙයි. ගමේ පාරම්පරික පදිංචිය ඇති යම්කිසි වත්කමක් ඇති පවුල් අතළොස්සකට ගොඩ මඩ ඉඩම් අක්කර 10-15 ත් ඇතත් දිළිඳු පවුල් වැඩි ප්‍රමාණයකට ඇත්තේ ගොඩ මඩ අක්කර 1-2 ත් ප්‍රමාණයකි. වෙනත් ස්ථාවර ආදායම් මාර්ගයක් නැති එබඳු පවුල් සම්පූර්ණයෙන් ම යැපෙන්නේ කුඹුරු හා හේන් ගොවිතැන් කිරීමෙනි. එබැවින් ඔවුන්ට වැව් ජලය ඉතා අගනේ ය. වාරි මාර්ගවලින් හැරුණු විට වැවට ජලය සැපයෙන්නේත් හේන් ගොවිතැන් කරන්නේත් අහස් වැස්සෙනි. ලංකාවට වැසි ලැබෙන ක්‍රම තුන වූ සත්වහන වර්ෂා, මෝසම් වර්ෂා හා වාසුලි වර්ෂා ඒ ඒ කාලවලට කඩා හැලීම ද දැන් දුර්වල වී ඇත. මෝසම් වර්ෂාවලින් වියළි කලාපයට වැඩි වර්ෂාපතනයක් ලැබෙන්නේ ඊසාන දිග මෝසම් හෙවත් ඊසාන දිග වෙළඳ සුළං වැසි වසින නොවැම්බර් සිට ජනවාරි දක්වා කාලය තුළ ය. මෙකල මහා කන්නය

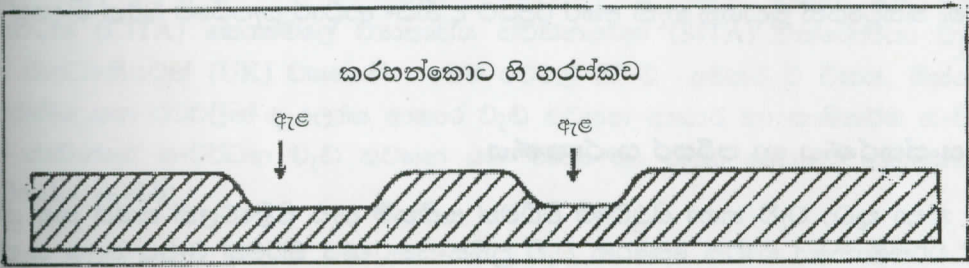
ප්‍රයෝජන

වියළි කලාපයේ ගම් වැව් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා පමණක් නොව වෙනත් ප්‍රයෝජන කිහිපයක් සඳහා ද උර දෙයි. මිනිසුන්ට හා සතුන්ට පානීය ජලය හා ස්නානයට ජලය සැපයීම, ගැමියන්ගේ එදිනෙදා ගෘහ කටයුතු සඳහා ජලය සැපයීම මෙන් ම ජල පහසුව නිසා ම වැව් අවට බිම් කඩවල් වැසිකිළි ලෙස ද, සමහරුන් විසින් භාවිත කිරීම සිදු වෙයි. එසේ ම වන සතුන්ට, උරගයන්ට, පක්ෂීන්ට හා මත්ස්‍ය ගණයේ හා උරග ගණයේ ජලජ සතුන්ට ද, ජලජ පැලෑටි හා වෘක්ෂලතාවලට ද මෙමගින් ජලය ලැබේ. මේ අනුව මනුෂ්‍ය හා සත්ව ජීවිතවලටත් පරිසර සංරක්ෂණයටත් වැඩෙන් විශාල මෙහෙයක් ඉටු වන බව පැහැදිලි ය. එහෙත් දැනට බොහෝ සෙයින් ගොඩ වී ජරාවාස වී ඇති වැඩි ප්‍රමාණයක් වැව්වල ජලය රඳා පවතින්නේ වර්ෂයේ අඩක් පමණි. සමහර වැව් සම්පූර්ණයෙන් ම සිඳී යන අතර තවත් සමහර වැව් කුඩා ජල කඩිනි හා තෙත මඩ ගොහොරු බවට පමණක් පත් වෙයි. මේ නිසා මේ වැව් පිළිබඳ සියලු අංශවලින් කළ යුතු පරීක්ෂණ හා අධ්‍යයනයන් ආරම්භ කළ යුතු කාලය පැමිණ තිබේ.

ඉන්දියාවේ කුඩා ප්‍රමාණයේ වැව් පිළිබඳ විස්තරාත්මක ගැඹුරු අධ්‍යයන රාශියක් කර ඇතත් ලංකාවේ එම තත්ත්වය අසතුටුදායක ය. ප්‍රනාන්දු සහ මෙන්ඩිස් (1965)¹³ දිවයිනේ කුඩා වැව් 21 ක් ගෙන කළ අධ්‍යයනයට ඉහත දී ඒ පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යයන සිදු වී තිබෙන්නේ ස්වල්පයකි. පොළොන්නරුව ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති තිඹිරිගස්වැව හා දළුකනා වැව මාගී දෙකක ජලයෙන් පෝෂණය වන ප්‍රමාණයෙන් ද වෙනස් වන ගම් වැව් දෙකකි. දළුකනා වැව විශාලත්වයෙන් අක්කර 100 ක් පමණ වූ ඇළ මාගීයකින් ජලය ලැබෙන වැවකි. තිඹිරිවැව අක්කර 30 ක් පමණ වැසි ජලයෙන් ජලය සැපයෙන එකකි.¹⁴

තිඹිරිවැව යටි කැලෑව සහිත භූමියෙන් වට වී ඇත. සඳා ගලන විධිමත් ඇළ මාගී ඊට නැති අතර වැසි කාලයේ දී වර්ෂා ජලය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ සෙසු වැව් හා ගංගා ඇළ දොළ මාර්ගයෙන් ජලය ගලා එයි. නොවැම්බර් මෝසම් වැස්සෙන් පිරෙන එය අගොස්තු හෝ සැප්තැම්බර් වනවිට සම්පූර්ණයෙන් ම සිඳී ය යි. පතුල මඩවලින් පිරී පැවති එහි උපරිම ගැඹුර අඩි 10 ක් පමණ වෙයි. එහි මත්ස්‍ය වර්ග 15 ක් පමණ ද කුරුළු වර්ග 12 ක් පමණ ද සිටින අතර ජලජ පැලෑටි වර්ග ඇත්තේ ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකි. එකිනෙක කුරුළු වර්ගවලින් ද සිටින්නේ ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකි. දළුකනා වැව ඇළ මාගීවලින් ජලය ලබන අතර ඊසාන දිග මෝසම් වර්ෂාව ලැබෙන්නට මාස 04 කට පමණ කලින් එහි ද ජලය සිඳී ගොස් පතුලේ වැඩි ප්‍රමාණයක් අනාවරණය වෙයි. එහි වියළි කලාපයේ බොහෝ වග්ගවල දිය හා ගොඩ පැලෑටි වැවේ. වැව පිරුණු විට මතුපිට සැහෙන පමණ ජලජ පැලෑටිවලින් වැසී තිබේ. මෙහි ජලයෙන් කුඹුරු අක්කර 100 කට අධික ප්‍රමාණයක් වගා කළ හැකි ය. මසුන් වර්ග 20 ක් පමණ ද කුරුළු වර්ග 15 ක් පමණ ද මෙහි වාසය කරයි. මෙහි එම එකිනෙක කුරුළු වග්ගවලට අයත් ප්‍රමාණය ද අධික ය. මේ වැව කිඹුලන්ට ද වාසස්ථානය වූ නමුත් දැන් දැන් මවුන් වඳ වී ගොසිණි. මේ වැව්වල සිටි වෙනත් සතුන් අතර ඉබ්බන් වැදගත් වන නමුත් මිනිසුන් උන් මස් පිණිස මැරීම නිසා වඳ වී ගොසිණි.

කුඩා වැව් වැඩි ප්‍රමාණයක ආහාරයට ගත හැකි මසුන් වර්ග සිටින අතර සමහර වර්ග විකිණිය හැකි ප්‍රමාණයට ද සිටී. ආහාරයට නුසුදුසු මසුන් ද මෙම වැව්වල දැකිය හැකි ය. ඉතා වේගයෙන් බෝවන තෙප්පිලි(කොරළි)(TILAPIAMOSSMBIA) මත්ස්‍යයන් මෙම වැව්වලට හදුන්වා දීම වැදගත් පියවරකි. විශේෂයන් ම කුඩා වැව් මසුන් ට බිත්තර දැමීමට සුදුසු තත්වයේ පවතින හෙයින් විවිධ වර්ගවල මසුන් වාර්ෂික ව එක් වතාවක් හදුන්වා දීම ප්‍රමාණවත් ය. මේ වන විටත් තෙප්පිලි මෙවැනි වැව්වල වගා කෙරෙන බැවින් මාළු ඇල්ලීම ද වර්ධනය වී ඇත. සමහර ගම්වල මාළු ඇල්ලීම වෘත්තීයක් වශයෙන් කරන අය ද සිටිති. ඔවුහු මාළු හා කරවල පිණිස මාළු අල්ලති. තෙත්පිලි හැරුණු විට වෙනත් මාළු අල්ලන අතර සමහර හදුන්වා දුන් මාළු වගී වද වී ගොසිණි. තෙත්පිලි හදුන්වා දුන් වසියේ ම තිඹිරිවැවෙන් රාත්තල් 3500 ක් නෙළන ලද අතර 1964 අගෝස්තු මාසයේ අළුතනා වැවෙන් පමණක් රාත්තල් 5000 කට අධික ප්‍රමාණයක් ලබා ගත හැකි විය.¹⁴ කුඩා වැවක වර්ග අක්කරයකින් වාර්ෂික ව අවම වශයෙන් රාත්තල් 100-150 ත් අතර ප්‍රමාණයක අස්වැන්නක් ලැබිය හැකි ය. මේ නිදසුන් වලින් පැහැදිලි වන්නේ මිරිදිය මසුන් ඉතා වේගයෙන් කෙටි කාලයකින් විශාල ප්‍රමාණයක් බෝවන බව යි. 1994 දිවයිනේ නෙළන ලද මිරිදිය මසුන් ගේ ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 12,000 කි. මේ අනුව මෙරට මාළු හා කරවල පරිභෝජනයෙන් සෑහෙන ප්‍රමාණයක් වැව්වලින් ලබා ගන්නා මත්ස්‍ය සම්පතෙන් සපුරාගත හැකි ය. මේ ප්‍රමාණය ග්‍රාමීය වැව් පුනරුත්ථාපනය තුළින් මීට වඩා විශාල ප්‍රමාණයකින් වැඩි කර ගත හැකි ය. කුඩා වැව්වලින් ලබා ගත හැකි බොහෝ පැළෑටි වර්ග ආහාර හා ඖෂධ පිණිස භාවිත වෙයි. ඕලු, තෙළුම්, මානෙල්, කෙකටිය, දියහබරල, මුකුණුවැන්න හා කන්කුන් වැනි ජලජ පැළෑටිවල මුල්, අල, කොළ, මල්, දළු ඒ සඳහා ග්‍රාමීය ජනතාව භාවිත කරයි. සමහර දෑ අලෙවි කිරීමෙන් මූල්‍යමය ප්‍රයෝජන ද ලබති. තවත් අතකින් මනුෂ්‍ය හා සත්ව ජීවිතන් වැඩත් ආරක්ෂා කරන කැලෑවේ වෘක්ෂලතා පෝෂණය කිරීම තුළින් පරිසරය සංරක්ෂණ කාර්යයට ද වැඩි උර දී සිටී. එසේ ම ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාවගේ වැඩ හා සම්බන්ධ ඇදහිලි, විශ්වාස, චාරිත්‍ර, චාරිත්‍ර ආගමික වතාවත් ඇතුළත් සංස්කෘතිය ද රඳා පවතින්නේ වැව මත ය. එහෙත් ඉහත සඳහන් කළ පරිදි 30,000 කට අධික ප්‍රමාණයක් දිවයිනේ පැවති වැව්වලින් දැන් වියලි කලාපයේ ශේෂ ව තිබෙන්නේ 8927 ක් වැනි ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයකි. එයින් සුළු වශයෙන් හෝ භාවිත වන්නේ අතලොස්සකි. ඒ නිසා ම ඉහත සඳහන් කළ වැව හා සම්බන්ධ සියළු කෘෂිකාර්මික, ආර්ථික, ආගමික, සංස්කෘතික, සෞඛ්‍ය හා ජීවන කටයුතු පමණක් නොව අලංකාරාත්මක හා පරිසරාත්මක අංශ ද පරිහාණියේ අවසාන අදියර කරා ඇදෙමින් ඇති අතර ඉතා නොදුරු අනාගතයේ දී ඊට නිසි ප්‍රතිකර්ම නොයෙදුව හොත් ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ආර්ථික රටාව මුළු මතින් ම බිඳ වැටීමට පුළුවන.

6 රූපය

පරිසර හාණිය

ඊටත් වඩා හයානක තත්වයක් නම් වියළි කලාපයේ වැව් ජලය පරිසරයටත්, වැයුගෝලයටත්, භූගත ජලයටත් සෘජුව ම බලපෑම් කිරීම ය. එබැවින් මේ යන ආකාරයට ගිය හොත් යම් කාලයක දී මනුෂ්‍යන්ටත්, සතුන්ටත් අඩු ම තරමින් මෙම පලාත්වල ජීවත් වීමට ද නොහැකි තත්වයක් උදාවෙනු ඇත. ඊට හේතුව නම් මූලින් සඳහන් කළ පරිදි වසරේ එක් නියමිත කාලයකට පමණක් වැසි ජලය ලැබෙන වියලි කලාපයේ එම වාර්ෂික වැසි දියෙන් 48% ක් ම වාෂ්පීකරණයට භාජනය වෙයි. එහි ප්‍රතිඵලය නම් භූමියේ රදා පවතින ජල මට්ටම පහළ බැසීම යි. පසුගිය වර්ෂවල මෝසම් වර්ෂාව නොලැබීමේ හේතුවෙන් භූගත ජල මට්ටම තව දුරටත් පහත වැටී ඇත. මෙසේ එක දිගට ම වසර දෙකක් වැසි ජලය නොලැබුණ හොත් පොළොවේ තිබෙන භූගත ජල මට්ටම දෙගුණයකින් පහළ බසී යි. එයින් සිදුවන්නේ එදිනෙදා කටයුතු සඳහා ජනයා පාවිච්චි කරන ගෘහස්ත ළිං හා වගා ළිං වල ජලය ද ක්‍රමයෙන් පහළ බැසීම යි. ඒ අනුව පානීය ජලය නැති වී යාමේ තර්ජනයකට මුහුණ දී ඇත. තවත් අතකින් මේ සඳහා බලපාන්නේ නළ ළිං තැනීම යි. මෙමගින් එවෙලෙට සෑහෙන පහසුවක් ඇති වුවද පසු කාලීන ව එමගින් භූගත ජලය සම්පූර්ණයෙන් ම වියලී යනු ඇත. එසේ වන විට තව පැත්තකින් සිදු වන්නේ ගෘහ ළිංවල ජලය වියළි කාලයේ දී අධික ලවනතාවකින් (කිවුල) යුක්ත වීම නිසා පානය කිරීමට නොහැකි වීම ය. එසේ නැත හොත් ඒවා පානය කරන්නන් විවිධ රෝගයන්ට භාජනය වීම ය. වැසි නොලැබීමෙන්, වැව් ගොඩවීමත්, නල ළිං ඉදිකිරීමත්, කැලෑ කැපීමත් නිසා භූගත ජල මට්ටම පහත වැටෙන විට වාතයේ ඇති තෙතමනය සිඳී ගොස් වායුගෝලය සම්පූර්ණයෙන් ම වියලි බවට පත් වෙනු ඇත. වාසනාවකට මෙන් මෙම අහිතකර ක්‍රියාදාමය සම්පූර්ණයෙන් ම සිදු නොවී තිබෙන්නේ දැනට ජලය රැඳී තිබෙන වැව් සුළු ප්‍රමාණය නිසා ය. වැව්වල ජලය රදා ඇති විට වියලි කාලයේ දී ඒ අවට භූමියේ ජල මට්ටම ඉහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යෑමක් වාතයේ තෙතමනය පවත්වාගෙන යාමක් සිදු වෙයි. එමෙන් ම වියළි කලාපයේ නළ ළිං වගා (කෘෂි) ළිං හා ගෘහස්ත ළිංවල ඇති වන අධික ලවනතාව නිසා පානය සඳහා ඉතා ම සුසුසු වන්නේ වැව් ජලයයි. ඒ නිසා වැව් ආරක්ෂා කර ගැනීමත් අතහැර ඇති වැව් භාවිතයට ගැනීමත් කඩිනමින් සිදුවිය යුක්තකි. එසේ නැතහොත් නියං කාලවල දී වියලි කලාපයේ ගොවි ජනතාව ඉතා අසරණ තත්වයට ඇද වැටෙයි. අනිත් අනිත් ඔවුන්ට නියං ආධාර ලබාදීම සඳහා රජයට වාර්ෂික ව විශාල මුදලක් වැය කිරීමට ද සිදු වෙයි. උදාහරණ වශයෙන් පසුගිය මහ කන්නයේ නියං ආධාර වශයෙන් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පමණක් ගොවි පවුල් 17,000 කට රුපියල් ලක්ෂ 90,00000 වැය කිරීමට සිදු විය. එහෙයින් ගම් වැව් පුනරුත්ථාපනය කිරීමෙන් ගොවි ජනතාව එම අසරණ තත්වයෙන් මුදාගත හැකි අතර රජයට ද නියං ආධාර සැපයීමේ බරින් නිදහස් වීමට ද පුළුවන.

වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය හා පරිසර සංරක්ෂණය

මේ නිසා කුඩා වැව් නගා සිටුවීමේ විධිමත් කඩිනම වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කළ යුතු ය. ඒ යටතේ වර්තමානයේ භාවිත කෙරෙන වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමත් වැවට ජලය සැපයෙන ජල මාර්ග හා වාරිමාර්ගයන් සංරක්ෂණය කිරීමත් වැව අවට කැළය සංරක්ෂණය කිරීමත් විධිමත්

ජල පරිහරණයක් හා ජල කළමනාකරණයක් ඇති කිරීමත් වැව් නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීමත් ඒ සඳහා පරිණත සේවක පිරිසක් පත් කිරීමත් සිදු කළ යුතු ය. දැනටමත් සමහර ප්‍රදේශවල වැව් අළුත්වැඩියා කිරීමේ කටයුතු සැලසුම් කොට ඇති අතර ඒවා විධිමත් සැලැස්මකට අනුව ක්‍රමාණුකූල ව නොකෙරුණ හොත් ජාතික ධනය අපතේ හැරීමක් හා ජාතික සම්පත් විනාශ කිරීමක් ද සිදුවෙනු ඇත. එසේ ම ගොවි ජනතාව ද කබලෙන් ලිපට වැටෙන්නට පුළුවන. විශේෂයෙන් ම වියළි කලාපයේ උතුරුමැද පළාතේ කුඩා වැව් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මනා වූ ක්‍රමාණුකූල වැඩ පිළිවෙලක් අනුගමනය කළ යුතු ය. ඊට හේතුව මෙම වැව් වසර දහස් ගණනක ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන පුරාවිද්‍යාත්මක හා ඓතිහාසික, ආගමික වැදගත් කමින් අනුන ස්ථානවල පිහිටා තිබීම ය.

අනික් කරුණ නම් මේ කුඩා වැව් සංවර්ධනය කිරීමට ආධාර සපයන්නේ ලෝක බැංකුව යි. ඒ නිසා මීට ඉහත දී මෙරට ක්‍රියාත්මක කළ ලෝක බැංකු ආධාර වැඩ සටහන්වලට මෙන් මීට ද එහි නොයෙකුත් කොන්දේසිවලට යටත් වීමට සිදුවනු ඇත. එවැනි සමහර කොන්දේසි රටටත් ජනතාවටත් අහිතකර අන්දමින් බලපෑමට ඉඩ තිබේ. තව පැත්තකින් එම වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට එවැනි ආයතනවල පුද්ගලයින් එවන්නට පුළුවන. එසේ ම අමුද්‍රව්‍ය, උපකරණ හා භාණ්ඩ ද ඔවුන් නියම කරන ආයතනවලින් අපනයනය කරන්නට ද පුළුවන. ඒ සමග ම මෙරට සමහර කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට ද මෙම කාර්යයන් භාර දීමට සැලසුම් කොට ඇත. එහෙයින් මෙවැනි ක්‍රියා මාර්ග අනුගමනය කරමින් මෙරට මීට ඉහත දී කරන ලද වැඩ සටහන්වල අත්දැකීම් ප්‍රයෝජනයට ගෙන අඩු වියදමකින් මෙන් ම නිසි පරිදි ඉටු කළ හැකි සැලසුම් සකස් කළ යුතු ය.

මෙරට මීට ඉහත දී වර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ ක්‍රියාත්මක කළ මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය මෙවැනි ම මහා පරිමාණ සංවර්ධන වැඩ සටහනකි. එහෙයින් එම ව්‍යාපාර තුළින් අපට ලැබෙන අත්දැකීම් මෙහිදී ප්‍රයෝජනයට ගෙන වඩාත් ඵලදායී ලෙස වැඩ සටහන ක්‍රියාත්මක කළ හැකි විධික්‍රමයක් ඇති කර ගැනීම ඉතා උචිත ය. මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රධාන රටවල් 07 කට පවරා ගෙන තිබිණි. බී කලාපයේ පාරිසරික අධ්‍යයනය ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයටත් (USAID) කොන්මලේ ව්‍යාපෘතියේ සාධ්‍යතා අධ්‍යයනය ඉන්දියාවටත් (WAPCOS) රන්දේණිගල හා රන්ටැඹේ ව්‍යාපෘතිය ජර්මනියටත් මොරගහකන්ද ව්‍යාපෘතිය හා සී කලාපය ජපානයටත් (JICA) මාදුරු ඔය ව්‍යාපෘතිය කැනඩාවටත් (CITA) කොන්මලේ ව්‍යාපෘතිය ස්වීඩනයටත් (SITA) වික්ටෝරියා ව්‍යාපෘතිය එක්සත් රාජධානියටත් (UK) වශයෙනි. මෙම රටවල් 07 ට අමතර ව චීනය, ඕස්ට්‍රේලියාව, සවුදි අරාබිය යන රටවලින් ද ලෝක ආහාර වැඩ සටහන ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩ සටහන යන රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවලින් ද සහභාගිත්වය ලැබිණි.

පුරව අත්දැකීම් හා නව ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ක්‍රමය

මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ලෝක බැංකුව හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව ණය ආධාර හා මූල්‍ය පහසුකම් සලසා දුන් අතර එම පහසුකම් ලබාදුන් රටවල්වල ම ඉදිකිරීම් ආයතනවලට මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ ඒ ඒ ව්‍යාපෘතිවල කටයුතු භාර දීමට සිදු විය. ඒවායේ ගිවිසුම් හා කොන්දේසි සමහරක් රටටත්, ජනතාවටත්, මෙරට ආරථිකයටත් අහිතකර අත්දැමින් බලපෑම් එල්ල කළේ ය. ඒ හා බැඳුණ තවත් අවාසිදායක තත්වයක් වූයේ එම කොන්දේසි හා ගිවිසුම්වලට පිටිසීමේ දී ඒවා පිළිබඳ ව ඒ ඒ විෂය ක්ෂේත්‍රයන්හි ප්‍රවීණයන් මගින් විධිමත් අධ්‍යයනයක් නොකර ගිවිසුම්වලට පිටිසීම හා කොන්දේසිවලට එකඟවීමට සිදුවීම නිසා විශාල අවාසියක් සිදුවීම ය. එබැවින් ලෝක බැංකු ආධාරවලින් කුඩා වැඩි පුනරුත්ථාපනය කරීමේ දී මෙරට ප්‍රවීණයන් ලවා එම කොන්දේසි හා ගිවිසුම් පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යයනයක් කරවා අපට අහිතකර හා අවාසි සහගත දෑ අතහැරීමටත් කොන්දේසිවල හා ගිවිසුම්වල ප්‍රමාණය අවම කර ගැනීමටත් පියවර ගත යුතු ය.

මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඒ සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීමේ දී පුරාවිද්‍යාත්මක, භූ ගනිවිද්‍යාත්මක, භූගෝල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක හා කෘෂි ආරථික විද්‍යාත්මක යන අංශවලින් පුළු ගවේෂණ හා අධ්‍යයනයන් විධිමත් ව හා ක්‍රමාණුකූල ව නොකිරීම නිසාත් ඒ සඳහා මෙරට විශේෂඥයන් හා ප්‍රවීණයන් ප්‍රමාණවත් ආකාරයට යොදවා නොගැනීම නිසාත් බොහෝ අහිතකර තත්වයන්ට මුහුණ දීමට සිදු විය.

පුරාවිද්‍යාත්මක හා සංස්කෘතික අගය

ශ්‍රී ලංකාව දීර්ඝ කාලීන ජාතික, ආගමික හා සංස්කෘතික ඉතිහාසයක් ඇති රටක් බැවින් මෙරට සිටි දිගින් ම ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කමින් යුක්ත භූමි ප්‍රදේශ හා ස්මාරක පිහිටා තිබේ. එහෙයින් මෙහි කෙරෙන සැබෑ නවීන සංවර්ධන ක්‍රියාවක දී ම පුරාවිද්‍යාත්මක ගවේෂණයන් කළ යුතු ය. මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී එවැනි පුරාවිද්‍යාත්මක ගවේෂණයන් නොකළ බැවින් කිසිදාක නිවැරදි කළ හොහැකි වැරදි සිදු විය. උතුරුමැද පළාතේ මහවැලි එවි කලාපයේ ගල්නෑව වැනි ප්‍රදේශවල ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන හා ස්මාරක හා පුරාවස්තු විනාශ විය. අපේ වංසකථාවල ඇතුළත් නොවූ සමහර පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක මෙම ව්‍යාපෘතිවල කැනීම් කටයුතුවල දී අනාවරණය වූවත් ඒවා පිළිබඳ විධිමත් පර්යේෂණ හා අධ්‍යයන නොකෙරුණි. මාදුරුමය ව්‍යාපෘතියේ පැරණි ලෝහ තාක්ෂණය පිළිබඳ පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක වැනි වැදගත් දේ පිළිබඳ නිසි සැලකිල්ලක් යොමු නොවී ය. මෙම ව්‍යාපෘතිවල කටයුතු කළ අයට ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණ කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම නොතිබුණා පමණක් නොව විදේශීය කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට එසේ කිරීමට අවශ්‍යතාවක් හෝ උනන්දුවක් ද නොතිබුණි. එසේ ම බොහෝ විදේශිකයන් උත්සාහ දරන්නේ මෙවැනි රටවල ඉතිහාසයන්, පුරාවිද්‍යාවන් ආරක්ෂා කිරීමට නොව විනාශ කිරීමට ය. සමහර පුරාවස්තු බේරා ගැනීම සඳහා ඉතා කඩිනමින් ඒවා ස්ථාන මාරු කිරීමටත්, සංරක්ෂණය කිරීමටත් සිදු විය. නාලන්දා ගෙඩි ගෙය හදිසියේ එම

ක්‍රියාකාරකම්වලට බඳුන් වූ අගනා ස්මාරකයකි. කඩිමුඩියේ කෙරෙන එවැනි පුරාවිද්‍යාත්මක කටයුතුවල දී විනාශවීම් සිදුවීම නොවැලැක්විය හැකි ය. එහෙත් වාසනාවකට මෙන් පැරණි වාස්තු විද්‍යාව පිළිබඳ ප්‍රවීණත්වයක් ඇති මහාචාර්ය ප්‍රේමතිලක අතින් එය ඉතා සාර්ථක ව සිදු වී ඇත. එසේ වුවද ඉහත කී අපරික්ෂාකාරී ක්‍රියාදාමය තුළින් සිදු වූයේ මෙරට නව ඉතිහාසයක් ගොඩනැගීමට කිබූ අවස්ථාව නැති වී යාමත්, පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන, ස්මාරක හා පුරාවස්තු විනාශවීමත් ඒ නිසා ම මෙරට වර්ගවාදය, ජනිවාදය, නිජභූමිවාදය වැනි නැති ප්‍රශ්න රාශියක් ඇතිවීමත් ය.

වියළි කලාපයේ විශේෂයෙන් ම උතුරුමැද පලාතේ කුඩා වැව් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ දී මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මෙන් නොව මෙවැනි ගැටළු ඊට වඩා තද බල ලෙස හා කිහිප ගුණයකින් වැඩි වනු ඇත. ඊට හේතුව කුඩා වැව් සංවර්ධනය කිරීම යනු මහවැලි ක්‍රමයේ මෙන් හුදෙක් ජලාශ ඉදිකිරීම පමණක් නොව ඉහත සඳහන් කළ පරිදි මෙරට කෘෂිකාර්මික ආර්ථිකය, පොදු ජන ජීවන රටාව, සමාජ ව්‍යුහය, ආගම, සංස්කෘතිය යන අංගවලට ද අත ගැසීමක් වන හෙයිනි. පැරණි යුගයේ සිට ලංකාවේ වැව් සමග මෙම සියල්ල එක ම ජාලයක් ලෙස සම්බන්ධ වී ඇත. 'වැව පිරුණොත් බඩ පිරෙයි.' 'වැවක් එක්ක තරහ වෙලා වගේ' හා 'වැව පතුල බලන්නා වගේ' වැනි ප්‍රස්ථාපිරුළු වලින් වැව හා ගොවි ජනතාව අතර ඇති එම දැඩි සම්බන්ධය අතීතම ආකාරයකින් කියා පායි. එබැවින් විධිමත් සැලසුමක් අනුව ඉතා සැලකිල්ලෙන් මෙම යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක විය යුතු අතර පුරාවිද්‍යාත්මක සමීක්ෂණ, ගවේෂණ හා පරීක්ෂණ කළ යුතු ය. මෙම කටයුතුවල ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා ම පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ සහය ද ලබා ගත යුතු ය. එසේ නැතහොත් අවම වශයෙන් මුළින් ම පුරාවිද්‍යා ගවේෂණයක් කොට නැවත ඉදිකිරීම් කෙරෙන අතර වාරයේ දී අනාවරණය වන සියලු ම පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක පිළිබඳ වරින්වර පර්යේෂණ කළ යුතු ය. ඒ සඳහා ඒ ඒ විෂය ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රවීණත්වයක් ඇති දේශීය විද්වතුන් යොදා ගත යුතු ය.

පුරාවිද්‍යාඥයින්, ඉතිහාසඥයන් හා පැරණි වාස්තු විද්‍යාඥයින් ඇතුළු විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්ය, මහාචාර්ය වරුන්ගේ ද වෙනත් ආයතනවල සිටින විද්වතුන්ගේ ද සේවය ලබා ගත යුතු ය. ඔවුහු මෙරට හා මෙරට දෑ පිළිබඳ මනා දැනුමක් ඇති දේශීයත්වය අගය කරන සිය රට දැයට සේවයක් කිරීමට කැමති විශේෂයෙන් ම වියළි කලාපය වැනි දුෂ්කර ප්‍රදේශවලට සේවයක් කිරීමට නැමති උගතුන් ය. ඔවුන් මෙම ප්‍රදේශය, මෙම ප්‍රදේශ ඔවුනුත් හොඳින් හදුනා ගිය විදේශීය රටවල් ඔවුන්ගේ සේවය නිරතුරුව ම ලබා ගනිනත් අපි මෙතෙක් මෙරට උගතුන්ගෙන් නිසි ඵලප්‍රයෝජන හා සේවය ලබා ගෙන නැත. එබැවින් දැන්වත් මෙවැනි සංවර්ධන කටයුතුවලට ඔවුන්ගේ සේවය ලබා ගත යුතු ය.

පාරිසරික අධ්‍යයනය

ඉහත සඳහන් කළ පරිදි පරිසරාත්මක අධ්‍යයනයන් හා ගවේෂණ විධිමත් ව නොකිරීමෙන් ද විවිධ අවාසි සහගත ගැටළු ඇති විය. එක් අතකින් මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී කලින් සැලසුම් ගත කළ කැනීම් ස්ථාන පසුව වෙනස් කිරීමට සිදු විය. කොත්මලේ ව්‍යාපෘතිය

ඊට බඳුන් වූ ස්ථානයකි. තවත් අතකින් පදිංචිකරුවන් ඉවත් කිරීම හා ඔවුන්ට වන්දි ගෙවීමේ දී වැරදි තීරණවලට එළඹුණේ ය. වික්ටෝරියා ජලාශය සඳහා ඒ අවට අක්කර සිය ගණනක් පමණ අත්පත් කරගෙන එම ඉඩම්වල පදිංචිකරුවන්ට වෙනත් ඉඩම් හා වන්දි ලබා දුන් නමුත් එසේ අත්පත් කර ගත් භූමියට ජලාශයෙන් කිසිදු බලපෑමක් නොවුණි. මෙයින් සිදු වූයේ ජනයා පදිංචි ව සිටි ජනාවාස විනාශ වීමක් වගා කර තිබූ ඉඩම් පුරන් වීමක් ඔවුන්ට වෙනත් ඉඩම් ලබා දීමට හා වන්දි මුදලක් ලබා දීමට සිදු වීමක් නිසා විශාල පාඩුවක් රජයට සිදුවීම යි. තුන්වෙනුව සමහර මහවැලි කලාප අපතේ යෑම සිදු විය. එපමණක් නොව සමහර කලාප එක් කිරීමට ද සිදු විය. මහවැලි 'ඪී' හා 'එල්' කලාප එසේ එකතු කරන ලද කලාප දෙකකි. මෙම හේතු නිසා විශාල පාඩුවක් විදීමට සිදු විය. කුඩා වැව් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මෙවැනි අඩු පාඩු හා වැරදි සිදු නොවීමට නම් මනා වූ පාරසරික අධ්‍යයනයන් කළ යුතු ය. ඉහත සඳහන් කළාක් මෙන් ඒ සඳහා ද මෙරට ඒ ඒ විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රවීණයන් යොදා ගැනීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

භූ විද්‍යාඥයින් හා පරිසර විද්‍යාඥයින්ගේ සේවය ඒ සඳහා ලබා ගත යුතු ය. එසේ වුවහොත් මෙම සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය සාර්ථක කර ගෙන දැනට උද්ගත ව ඇති ආර්ථික ප්‍රශ්න රාශියකට පිළිතුරු සපයා ගත හැක. එසේ නැතහොත් මෙරට උගතුන්ගේ උපදෙස් නොසලකා හැර විදේශීය උගතුන්ගේ මග පෙන්වීම අනුව ඉදිකළ සමහර මහවැලි ජලාශවල වේළි ඉරිතැලීම්, පිපිරීම්, ජලය කාන්දු වීම් හා නාය යෑම් වැනි තර්ජනවලට භාජනය වී තිබීමෙන් අපේ විද්වතුන්ගේ නිගමනවල සත්‍යතාව දැන් දැන් තහවුරු වේ.

දේශීය ආයතන හා පුහුණු ශ්‍රම බලකාය

දේශීය රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ඉදිකිරීම් ආයතන සතුටුදායක තත්වයක තිබිය දී ඒවා නොසලකා හැර විදේශීය ආයතනවලට හා කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට මහවැලි ඉදිකිරීම් කටයුතු පැවරීම නිසා පහසුවෙන් අඩු වියදමකින් වඩා හොඳින් මෙන් ම ඉක්මනින් කර ගත හැකි වූ වැඩවලින් අසතුටුදායක ප්‍රථිඵල ඇතිවුණා පමණක් නොව දේශීය ආයතනවල සේවය රටට අහිමිවීම ද විශාල ධනයක් විදේශීය රටවලට ඇදී යාම ද සිදු විය. ඊට පෙර ලංකාවේ ඉදිකිරීම් හා කැණීම් සතුටුදායක අන්දමින් නිම කළ සහ එකී කාර්යයන් ගැන අත්දැකීම් ඇති ආයතන මෙරට රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික යන දෙඅංශයේ ම ඇත. මහා මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, ගංගා නිමිත සංවර්ධන මණ්ඩලය, රාජ්‍ය සංවර්ධන හා නිර්මාණ නීතිගත සංස්ථාව, රාජ්‍ය ඉංජිනේරු සංස්ථාව, ඉඩම් ගොඩ කිරීමේ හා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ මණ්ඩලය සහ ලංකා සංවර්ධන ඉංජිනේරු සමාගම එවැනි ආයතනවලින් සමහරකි. එබැවින් කුඩා වැව් සංවර්ධනය කිරීමේ දී මෙම ආයතනවල සේවය ඒ ඒ කාර්යයන් සඳහා ලබා ගත යුතු ය. එයින් වඩා වාසිදායක ප්‍රතිඵල ලැබෙනවා සේම වගකීමක් ද තිබේ.

කළමනාකරණය

මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී අනුගමනය කරන ලද අවධිමත් ක්‍රියා පටිපාටිය නිසා සමහර දෙනා අයතා ක්‍රියා මගින් මූල්‍ය, අමුද්‍රව්‍ය, උපකරණ වැනි දේවල්වලින් මහා පරිමාණයේ ගසාකෑම් කර විශාල වශයෙන් මුදල් ඉපයුන. මේ නිසා ජාතික ධනය විනාශ වුවා මෙන් ම ජනතාව අතරේ පොදුවේ බේදීමට තිබූ ධනය පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු ධනවතුන් කිරීමට සමත් වී ය. විදේශ රටවලින් විශාල ප්‍රමාණයක් මුදල් ගෙවා මෙරටට ගෙන් වූ විවිධ මාදිලයේ යන්ත්‍රෝපකරණ මහවැලි ව්‍යාපෘතිවල වැඩ අවසන් වීමත් සමගම අතරහැර දමන ලදී. සමහර දෙනා ඒවා පැහැර ගෙන ගිය අතර සමහර දෙනා ඒවා කුණු කොල්ලයට අයතා ක්‍රම මගින් තමන් සතු කර ගත්හ. සමහරක් දිරා විනාශ වේ. එමෙන් ම විදේශ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් යටතේ මහවැලි ව්‍යාපෘතිවල වැඩට බඳවා ගත් දේශීය පුහුණු කාර්මිකයන්ට එම කටයුතු අවසන්වීමත් සමග ම සිය රැකියාව ද අහිමිවී ය. එයින් සමහරු සිය රැකියා ආයතනවලින් ඉවත් වී පැමිණි අය වෙති. එහෙත් ඒ අයට හෝ සෙසු අයට එම ආයතනවල හෝ වෙනත් ආයතනවල නැවත රැකියා නොලැබුණ අතර ඔවුහු අතරමත් වූහ. එහි ප්‍රතිඵලයක් වූයේ වටිනා පුහුණු ශ්‍රම බලකායක් රටට අහිමිවීම ය. ඒ හැර ස්ථිර සේවකයන් වන්දි ගෙවා ඉවත් කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලක් දැන් ක්‍රියාත්මක වෙයි. එය සංවර්ධනය වන මෙවැනි රටකට ඉසිලිය නොහැකි බලවත් පාඩුවකි. මේ නිසා කළ යුතු ව තිබෙන්නේ ඉහත කී දේශීය ආයතනවල සේවකයන් මෙම ව්‍යාපෘතිවලට අනුයුක්ත කර ගැනීම හා පසුව නැවත ඒවාට ම යැවීම ය. එම පිරිස ප්‍රමාණවත් නොවන විට සීමිත වශයෙන් පිටතින් බඳවා ගැනීම වරදක් නොවේ. එහෙයින් මෙම තව වැඩි සංවර්ධන වැඩ පිළිවල වැනි වැඩවල දී එවැන්නන්ගේ සේවය ලබා ගැනීම ඔවුන්ටත් රටටත් එම ව්‍යාපාරයටත් වඩා වාසිදායක ය.

කොපමණ විශාල ජලාශ ඉදිකළ ද ඒවායේ නඩත්තුව හා පාලනය භාර ගැනීමට කිසිදු ආයතනයක් හෝ පුද්ගලයෙක් නොමැති වීම පාඩුවකි. මේ නිසා ඒවා අභාවයට යෑමත් අක්‍රීය වීමත් අනිවාර්යයෙන් ම සිදුවනු ඇත. එහෙයින් කුඩා වැව් පුනරුත්තාපනය කරමේදීත් පරිසර සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලියේ දීත් ඒ පිළිබඳ දැඩි අවධානය යොමු විය යුතු ය.

ඉහත සාකච්ඡා වූ පරිදි මේ කුඩා දිවයිනේ දීඝී ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන විශාල වැව් මෙන් ම කුඩා වැව් පද්ධතියක් තිබුණ බැවින්, විධිමත් ව සංවිධානය වූ කෘෂිකාර්මික ශිෂ්ටාචාරයක් පැවැති බවත් ඒ නිසා ම රට ස්වයංපෝෂිත වුවා පමණක් නොව අතිරික්ත ද්‍රව්‍ය විදේශවලට අපනයනය කිරීමට පවා හැකි වූ බවත් පැවසිය හැක. එහෙත් කාලයාගේ ඇවෑමෙන් විවිධ භෞතික හා මානව ක්‍රියාකාරකම්වල අහිතකර බලපෑම් නිසා එම වැව් පද්ධතියත් ඒ හා සම්බන්ධ පරිසරයත් පරිහාණියට පත් විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික, සංස්කෘතික හා ආර්ථික අංශ බිඳ වැටීම ය. එසේ වුව ද විශේෂයෙන් ම ගම් මට්ටමින් පිහිටා තිබෙන කුඩා වැව් පද්ධතිය පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමුකර පරිසරයත් වැව් පද්ධතියත් විධිමත් ලෙස සංරක්ෂණය කළ හොත් නැවතත් පැරණි අවධියේ මෙරට පැවතුන ඒ සෞභාග්‍යය කරා පැමිණීමට හැකිවනු ඇත.

සටහන්

01. Deraniyagala, P. E. P., *Pleistocene of Ceylon*, 1958, Colombo.
02. Browning, G. F. R., *Ceylon Antiquary and Literary Register*, vol. 4, 1918, Colombo.
03. විජේපාල, ඩබ්, එච්., ලංකාවේ ප්‍රාග් ඉතිහාසය පිළිබඳ ගවේෂණ, ස්වස්ති ශ්‍රී, අංක 4, 1992, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තුමෙන්තුව, කොළඹ.
04. Deraniyagala, S. U., Anuradhapura Gedige Excavation Report, *Ancient Ceylon*, vol. 2, 1972, Dept. of Archaeology, Colombo.
05. මහාවංසය, සංස්. ශ්‍රී සුමංගල නාහිමි හා බටුවන්කුඩාවේ දේවරක්ෂිත පඬිකුමා, 1896, රාජගිරිය.
06. Parker, Henry, *Ancient Ceylon*, AES, 1909, New Delhi.
07. Brohier, R. L., *Irrigation Works of Ancient Ceylon.*, (Reprint), 1979, Colombo.
08. Wikramasinghe, Martin, *Aspects of Singhalese Culture.*, 1967, Colombo.
09. පුජාවලිය, සංස්. වලානේ ධර්මරාම හිමි, 1992, කොළඹ.
10. Abeywickrama, B. A., The Origin and Affinities of the Flora of Ceylon, *Proceedings of the Ceylon Association for the Advancement of Science*, 1956, Colombo.
11. Six Year Programme of Investment, Planning Secretariat, Government of Ceylon, 1995 Colombo.
12. Brohier, R. L., *The History of Irrigation and Agricultural Colonization in Ceylon*, (TDEMC), 1941, (Reprint) 1998, Maharagama.
13. Fernando, C. H., *The Development of Ceylon's Fisheries*.
Mendis, A. S., A Contribution to the Limnology of Colombo Lake., *The Bulletin of the Fisheries Research Station Ceylon*, vol. 20. no.17, 1969, Colombo.
14. Fernando, C. H., The Food of Four Common Freshwater Fishes of Ceylon. *Ceylon Journal of Science* sec. G., no. 7, 1965.